

УДК 331.2

Нагорняк Г.С. – к.т.н., доц., Гарбузовський А. – ст. гр. БУМ-51, Паламар М. – ст. гр. БУМ-51, Ситарчук Д. – ст. гр. БУМ-51

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

**ІННОВАЦІЙНА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВА ЯК
ОДИН З ВАЖЛИВИХ ВАЖЕЛІВ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ
УКРАЇНИ У СУЧАСНИХ УМОВАХ**

Науковий керівник: к.т.н., доц. Нагорняк Г. С.

Nahorniak H.S., Harbuzovsky A., Palamar M., Sytarchuk D.
Ternopil Ivan Pul'uj National Technical University

**INNOVATION POLICY OF ENTERPRISE AS ONE OF IMPORTANT
LEVER OF ECONOMIC DEVELOPMENT
OF UKRAINE IN MODERN CONDITIONS**

Supervisor: PhD Nahorniak H. S.

Ключові слова: інновація, інноваційна діяльність, інноваційна політика.
Keywords: innovation, innovation activity, innovation policy.

Управління сукупністю інноваційних процесів визначає інноваційну політику підприємства, яка формується на основі певних принципів і встановлює зв'язок між розвитком підприємства і напрямками його інноваційної діяльності. Інноваційна політика підприємства повинна враховувати особливості тієї галузі, до якої воно належить. Необхідність розроблення інноваційної політики підприємства (далі ІПП) обумовлена потребою в стратегічному управлінні інноваційною діяльністю. За умов стрімкого науково-технічного прогресу своєчасне та оперативне впровадження інновацій забезпечує гнучкість, маневреність підприємства, його здатність пристосуватися до мінливого оточення (технічного, організаційного, господарського, політичного, культурного тощо). Інноваційна політика підприємства має передбачати послідовну цілеспрямовану комплексну інноваційну діяльність щодо зміни будь-якого із елементів бізнесу. За допомогою ефективної інноваційної політики підприємств промисловості забезпечується узгодження якісних і кількісних зв'язків всіх елементів інноваційної системи підприємства, створюються умови для безперервного інноваційного саморозвитку, підвищення ефективності виробництва та зростання конкурентоспроможності у довгостроковій перспективі.

Складовими інноваційної політики підприємства вважаємо маркетингову політику; політику в галузі науково-дослідницьких і дослідно-конструкторських робіт (НДДКР); політику структурних змін; кадрову, технічну, фінансову та інвестиційну політику. Проаналізуємо більш детально кожний елемент інноваційної політики. Так, маркетингова політика складається з певних елементів, які пов'язані з реалізацією таких завдань: маркетингові дослідження; розроблення товарної цінової, збутової, комунікаційної, сервісної політики; формування механізму реалізації та впровадження відпрацьованих політик в життя; контроль за реалізацією, в разі необхідності, прийняття рішень, які корегують маркетингову політику та аналіз ефективності здійснюваної політики.

Організаційна структура НДДКР – це сукупність наукових, конструкторських, проектних, технологічних та інформаційних підрозділів, які здійснюють основну творчу діяльність, спрямовану на створення інтелектуального продукту – інновацій, а також виробничих, допоміжних і управлінських підрозділів, які забезпечують виконання планів НДДКР та реалізацію створених інновацій. Політика структурних змін зорієнтована на вивчення внутрішнього середовища та організаційної форми підприємства; формування адекватної інноваційним завданням організаційної структури і культури підприємництва.

Кадрова політика підприємства – система цілей, принципів і форм, методів і критеріїв роботи з кадрами, причому розповсюджується це положення на весь колектив зайнятих, в межах якого здійснюється управління. Основною метою кадрової політики є своєчасне забезпечення оптимального балансу процесів комплектування, збереження персоналу, його розвитку відповідно до потреб інноваційної діяльності підприємства.

Оскільки більшість підприємств промисловості здійснюють експортну-імпортну діяльність, прискорюючи процес інтеграції країни до світового виробництва та технологій, пропонуємо перелік елементів інноваційної політики, доповнити зовнішньоекономічною складовою. Інноваційна та зовнішньоекономічна діяльність в значній мірі обумовлюють один одного. Без розроблення та впровадження інноваційної продукції підприємства промисловості не зможуть бути конкурентоспроможними на світовому ринку й ефективно реалізовувати зовнішньоекономічні зв'язки. Зовнішньоекономічну складову інноваційної політики можна оцінити такими показниками, як: частка інноваційної продукції, що експортується в обсязі виробництва підприємства в цілому; частка витрат на зовнішньоекономічну діяльність у загальних витратах підприємства; коефіцієнт витрат на управління відділом з експорту.

Коли розмір підприємства значно збільшується з моменту створення, продукти та технології втрачають для ринку первісну новизну, темпи зростання підприємства значно зменшуються і настає криза зростання. Подолання кризи зростання пов'язане з необхідністю використання стратегічних інновацій та перебудови організаційної структури та системи управління підприємства, з метою адаптації підприємства до умов, що змінилися роботи. Подолавши кризу зростання, підприємство переходить на стадію стабільності, темпи зростання мінімальні або відсутні, прибуток висока і стабільна. З настанням цього етапу підприємству рекомендується направляти кошти на розробку нових продуктів і технологій. Однак їх впровадження безпосередньо на стадії стабільності утруднено сильним опором інноваційним змінам, характерних для стадії життєвого циклу. Поки підприємство отримує стабільний прибуток від поточної діяльності, у нього практично немає стимулів для здійснення інноваційних або стратегічних змін. Невеликі темпи зростання на стадії стабільності можуть підтримуватися інвестиційними вкладеннями, які проте вже не можуть привести до значної віддачі і швидкому зростанню. Після періоду стабільності, настає криза стабільності, яка характеризується різким зниженням розміру прибутку підприємства. Криза стабільності свідчить про необхідність значних змін в роботі підприємства і в нововведенні їм продуктів. подолання кризи стабільності можливо тільки на основі інноваційного розвитку, впровадження продуктивних і технологічних інновацій.